

ЕЛЕЗ ЈУСУФ

Граница, 13 јула 1923.

Ако би се у две речи хтела да изнесе карактеристика Елеза Јусуфа за турско време, онда је најзгодније рећи: арбитар пљачке. Јер и када је био жандармеријски официр са задатком да чува прелазе преко Дешата и када то није био, он је наплаћивао од пљачкаша свој део у натури. Имајући кућу у селу Слово, а своје људе на прелазима око Корапских Врата Елез је регулисавао ту „отимачку привреду“, како је назива г. Драг. Лапчевић. Било је у том послу и сентименталних призора. Ако, на пример, пљачкаши протерају какве сиротињске овце, Елез их враћа сопственику и популарише се као добротвор. Али ако је стока каквога богатога ћаје из Галичника, Кичева или тетовског краја, он мирно срачунава свој проценат и пропушта транспорт за Малесију, за Лурију или за Васјат.

Турска је држава знала за ове подвиге Елезове али се правила луда кад год није имала рачуна да ствара унутрашње заплете. Било је и боље да има извесног регулатора у целој овој акцији него да ствари узму изглед анархије. Цариград је гледао да исцрпе сва средства у борби с одметницима од преговора, нишана, мајорских чинова, па до акција Шемси-паше и Тургут-паше.

И онда су се поданици турски из овога краја поглеђивали значајно при доласку мутесарифа и паша и питали:

— Јадит алва? (То јест: прима ли мито?).